

В. Г. Кремень

Філософія
людиноцентризму
в освітньому
просторі

УДК 37.013.73

ББК 87

К79

№ 84736

К79 Кремень, В. Г.
Філософія людиноцентризму в освітньому просторі /
В. Г. Кремень. – 2-е вид. — К. : Т-во «Знання» України, 2011. —
520 с. — Бібліогр.: с. 504-511.
ISBN 978-966-618-261-9.

У монографії вперше в історії вітчизняної суспільствознавчої думки аналізується концепт людиноцентризму — нової якості філософського розуміння людини. На основі поглибленого вивчення сучасних досягнень інформаційних технологій, генетики, медицини, науки в цілому автор показує актуальність філософії людиноцентризму як відповіді на виклики сучасного глобального світу. Розрахована на викладачів, аспірантів, студентів, працівників соціогуманітарної сфери, всіх, хто цікавиться проблемами освіти, культури, інноваційного мислення, перспективами подальшого розвитку людини.

ББК 87

ISBN 978-966-618-261-9

© АПН України, 2011
© В. Г. Кремень, 2011
© «Педагогічна думка»,
Товариство «Знання» України,
оригінал-макет, 2011

Зміст

ВСТУП	7
Повернення до себе. Людина у вимірах нової антропології.....	7
Посилання.....	21
I. ПРИРОДА ЛЮДИНИ	23
1.1. Становлення проблеми природи людини.....	24
1.2. Природа і смисл егоїзму.....	32
1.3. Теорія і практика еugenіки.....	39
1.4. Програма вдосконалення природи людини.....	47
1.5. Способи впливів на зміну людської природи.....	54
Посилання.....	61
II. СМИСЛ І ЦІННОСТІ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ	65
2.1. Цінність і смисл: модальність необхідного.....	66
2.2. Сутність цінності.....	73
2.3. Смисл і цінність у системі гуманітарного знання.....	79
2.4. Духовна криза – криза цінностей.....	87
2.5. Морально-духовні цінності – основа людиноцентризму.....	92
2.6. Ціннісна визначеність духовних практик.....	96
2.7. Принципи збереження буття людини.....	101
Посилання.....	109

III. ТВОРЧІСТЬ У САМОТВЕРДЖЕННІ ОСОБИСТОСТІ.....	113
3.1. Сутність і специфіка творчості.....	114
3.2. Енергії творчості.....	118
3.3. Суперечності творчої реалізації особистості.....	124
3.4. Контекст самоствердження та його форми.....	131
3.5. Аксиологічний контекст самоствердження людини.....	141
3.6. Творчість і духовне самоствердження.....	148
<i>Посилання.....</i>	<i>152</i>
IV. НАЦІОНАЛЬНЕ І ГЛОБАЛЬНЕ: ЕКОНОМІКА, КУЛЬТУРА, ОСВІТА.....	155
4.1. Сутність глобалізації.....	156
4.2. Глобальні проблеми сучасності: економічний аспект.....	163
4.3. Політико-цивілізаційний вимір глобалізації.....	178
4.4. Освіта і глобалізація.....	185
4.5. Глобалізм і культура.....	190
4.6. Національно-духовне в контексті глобально-раціонального... <i>Посилання.....</i>	197 <i>205</i>
V. ІННОВАЦІЙНЕ МИСЛЕННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ МОЖЛИВОГО.....	209
5.1. Проблеми і суперечності глобального світу.....	210
5.2. Інновація — <i>alter ego</i> глобалізації.....	222
5.3. Інформаційне середовище як умова нового буття.....	234
5.4. Креативи інноваційних перетворень.....	240
5.5. Інновації освітнього простору.....	252
<i>Посилання.....</i>	<i>263</i>

VI. ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС ОСВІТНЬОГО ЗНАННЯ.....	267
6.1. Смысл і мета філософії освіти: традиції і сучасність.....	268
6.2. Концепт філософії освіти: зміст, методологія, предмет.....	278
6.3. Синергетична модель розвитку освіти.....	288
6.4. Аксиологічні основи освіти у викликах сучасної цивілізації...	295
6.5. Гносеологічний аспект освітнього процесу.....	301
6.6. Проблеми і перспективи філософії освіти.....	308
6.7. Освітньо-педагогічний простір.....	311
6.8. Інноваційні проекти філософсько-освітньої діяльності.....	317
<i>Посилання.....</i>	<i>323</i>
VII. ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ — СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	327
7.1. Філософія освіти в контексті національної освіти.....	328
7.2. Персоналістичний аспект вітчизняної філософії освіти.....	339
7.3. Інноваційна людина: самодостатність і цінності.....	344
7.4. Освіта у вимірах економічної цивілізації.....	347
7.5. Трансформації особистості в суперечностях епохи.....	361
7.6. Ідеал людини в розвитку мудрості і знання	365
7.7. Ціннісні смисли національного освітнього процесу.....	370
7.8. Зміст національної ідеї в українській освіті	375
<i>Посилання.....</i>	<i>378</i>
VIII. ПРАКСЕОЛОГІЯ ОСВІТИ.....	381
8.1. Українська освіта в історичних викликах ХХІ століття.....	382
8.2. Теоретичні принципи модернізації освіти в Україні.....	398
8.3. Педагогічне обґрунтування ефективності навчання.....	409

8.4. Соціальний розвиток учня в сучасній системі освіти.....	414
8.5. Критерії соціально-особистісного розвитку школярів і підлітків.....	420
8.6. Майбутнє людини: проблеми, пошуки, сподівання.....	437
<i>Посилання</i>	456
ІХ. ЕТОС ІНТЕЛІГЕНЦІЇ: КОНТЕКСТ ФІЛОСОФІЇ	
ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ	459
9.1. Інтелігенція: постановка проблеми.....	460
9.2. Генеза інтелігенції.....	465
9.3. Призначення і смисл інтелігенції.....	469
9.4. Інтелігенти та інтелектуали.....	478
9.5. Статус інтелігенції в освіті.....	484
9.6. Інтелігенція і маса.....	494
<i>Посилання</i>	500
ЗАКІНЧЕННЯ	503
<i>Література</i>	504
<i>Іменний покажчик</i>	512